„БРАНИК“ ИЗЛАЗИ
на целом табаку
уторником, четвртком и суботом.

Претплата и огласи
шаљу се на администрацију,
а рукописи
уредништву „Браника“ у Нови Сад.

Уредништво и администрација „Браника“ налази се у кући у хлебарској улици бр. 20.

Рукописи се не враћају

БРАНИК

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ

ЦЕНА ЈЕ „БРАНИКУ“:
на годину: К. 24 или 30 дин
на по године: К. 12 или 15 дин.
на четврт године: К. 6 или 7½ дин.

Поједини бројеви стају 20 потура.

ОГЛАСИ
рачунају се 12 потура од реда ситних слова.

Број 53. У Новом Саду, у петак 4. (17.) маја 1901. Година XVII

НИКОЛА ЈОКСИМОВИЋ.

1857. † 1901.

И њега морадосмо изгубити! Њега, који је тако дивне, тако дирљиве некрологе писао — и његово име данас долази у црни оквир овога листа!

И тај црни оквир у овом листу треба да је суза као оно у детета за својим родитељем. Никола Јоксимовић није имао породице, није имао детета, али је „Бранник“ био пород његовога ума, који пород је он у свом завоју неговао, над којим је лебдео кад је растао, па га је отхранио да стане крепко на браник Српства.

Прваци и великани у народу славе се за живота, славе се у часу смрти, а славе се и после смрти. Али има радника, има бораца у народу, којих име није тако чувено, тако слављено, који се у својој скромности не истичу, који не излазе на површину, али који раде за свој народ неуморно, са пожртвовањем, — са пожртвовањем свега, па и самога свога здравља. Нама се чини да су то врста радника и бораца народних као оно у рату они храбри војници, који одлучују битку, али којих се пожртвовање не слави, већ слава прелази на оне генерале, који битком управљају.

Наш врли покојник спадао је у ону врсту народних бораца, који не траже славе, не траже признања, али који раде неуморно у правцу свога политичкога убеђења. Па то политичко убеђење у нашега покојника било је тако јако, тако убедљиво, да се он, скроман српски новинар, у низу година, подигао до аукторитета, да су га старији сарадници и народни борци слушали и његове савете примали.

Да! Никола Јоксимовић био је српски новинар срцем и душом. Али какав српски новинар! Мало их је било, а мало ће их бити таквих српских новинара и по знању и по карактеру и по вештини.

Је-ли српско новинарство тако примамљиво занимање, да се може изабрати као позив живота, да се том занимању жртвује угодност, снага живота, па и само здравље? Ако је и у великих народа, при свом сјајном материјалном положају, новинарско занимање трњем посађено, у малих народа оно је много теже, много непријатније. А шта да речемо о новинарству у маленом српском народу, особито у српском народу у овим крајевима? То је најтеже, најнепријатније занимање, и захтева се велико пожртвовање од онога ко се том позиву посвети.

Наш врли покојник истрајао је у том тешком позиву преко двадесет година. Писао је докле му је рука могла перо држати, а кад му је перо испало из руке, он је казивао, шта треба написати. Па у Николе Јоксимовића претешко занимање новинарско имало је у највећој мери онога штетнога уплива на организам, од кога новинари и у великих народа при свем сјајном материјалном положају нису поштеђени. Који је новинар поштеђен од тога, да његово занимање нема уплива на његове живце? Не постане-ли највећи део новинара нервозан? Па и у нашега Јоксимовића напорно новинарско занимање имало је најштетнијега уплива на његов организам. Поред других патолошких појава, велика нервозност растројила му је организам.

При тешком занимању новинарском једва је разумети, да се људи, особито у малих народа, а напосе у српском народу, одају новинарству. Али у занимању новинарском у почетку лежи особита драж. Млад човек кад путем новина може да говори са великом публиком, кад зна, да се његове мисли шире међу стотине и хиљаде читалаца, па кад млад човек види, да оно, што је написао, да је и штампано — у том лежи особита драж, па и извесно узбуђење сасвим годи. Новинарско се занимање омили, те од привременога занимања постане стално.

Па тако је било и са нашим врлим покојником.

Никола Јоксимовић требао је да избере сасвим реалистично поље за позив свога живота. Свршио је реалку и пошао у Грац да сврши технику. Али какав контраст у тим наукама са природом Јоксимовићевом! Какав контраст са полетом његовога духа, са његовим идеалима. Као младић читао је дела из литературе великих народа, читао је из књижевности српске све оно, што је одушевљавало српски народ. Мало је било младића, који су тако темељно знали српску књижевност као Никола Јоксимовић.

Још као младић од 18—20 година шиљао је из Земуна дописе у Милетићеву „Заставу“, који су дописи били радо примани и радо читани, те је Јоксимовићу омилило новинарство. Кад је Милетићева „Застава“ прелазила познате фазе и кад је основано „Српско Коло“, у доба расула народне странке, и још док је српска омладина била уједињена, Јоксимовић је писао чланке у „Колу“, који су велику пажњу на себе обраћали. Његова радња у „Колу“ била је и повод, што се из Земуна у Нови Сад преселио. Кад је дружина, према познатим околностима основала „Браник“, Јоксимовићу је било намењено да постане главни уредник листа. Крепку је потпору у свом тешком позиву имао у сурадњи незаборављеног пок. Мише Димитријевића. Јоксимовић је посветио сву своју снагу, све своје знање, сву своју вештину „Бранику“. Лебдио је око „Браника“ са свим жаром своје племените душе. У оном критичном времену српскога несретнога раздора, где је ваљало водити полемику са противницима, он је развио дивовску снагу. Његова логика била је тако оштра, тако снажна, да је свакога убедити морала, који је хтео бити убеђен.

Али не само у полемици, него и иначе развио је Јоксимовић у „Бранику“ делатност, којој се сваки поклонити морао. Није имао амбиције, да се својим именом истиче. Као уредник писао је највише без икакве шифре, а писао је многобројне чланке и под именом „Ајакс“, а имао је и многобројне разне шифре. Оно, што је писао, било је свагда од утиска, јер то нису биле само просте мисли, ту је било полета, одушевљења. Многи његови чланци били су сензациони. Његови чланци о хрватској политици, о неким појавама на угарском сабору, о Србији, жигосање „шупље фразе“, па чланци о нашој народно-црквеној автономији, били су му свагда изврсни. У нашим народно-црквеним стварима радо је примао информације од дра Илије Вучетића и изводио мисао, коју је требало. У опште не само у чланцима, које је из сопствене инспирације писао, него и у онима, где је радо примао информације, дивно је знао развити мисао и давати онај нагласак, који је потребан био. Како је дивно Јоксимовић писао, види се у његовом последњем чланку о Милетићу, што га је већ болан писао.

Навршиће се скоро седамнаајст година, како је Јоксимовић почео писати у „Бранику“. У том низу година има толико онога, што је он написао, да кад би се све то скупило, то не би биле књиге, него читави фолијанти.

Али Јоксимовић није био само новинар, него и карактер од човека. У данашње доба, где је новинарство у многом чему дегенерирано, где се гдегде и у нас подражава чивутско новинарство: да се дражи укус читалачки пикантним чланцима, нападајима, измишљотинама, личним полемикама и т. д. и то све ради већега броја претплатника, ретки су на жалост новинари, који стоје као карактери. Јоксимовић је волео истину, па истину, њему нису могле импонирати ни личности ни околности, његово политичко убеђење и само то убеђење било му је меродавно.

Али у Јоксимовића била је и нежна, човечанска црта. Он кога је заволео, кога је поштовао, томе је био одан оном нежношћу, која се само у најрођенијих налази.

Пре две године, кад је пошао у Далмацију да тражи у блажијем поднебљу лека своме порушеном здрављу, опростио се сузним очима, плакао је и љубио у руку писца ових редака, као син свога оца. И зимус кад је пошао у Италију, на Ривјеру, да учини последњи покушај за поправку свога порушенога здравља, опет је био нежан растанак као међу сином и оцем. Очајавао је, да ће се и у Италији моћи опоравити. Писац ових редака тешио га је. Рекао му је као у шали: „Ви треба да живите мени за љубав; ако ни зашто друго, а оно да о мени напишете некролог, онако како Ви то знате.“

Али ево он не дочека да напише некролог, него се њему пише некролог, њему, који преврмена силази у гроб и оставља велику празнину у оном кругу српске интелигенције, која га је волела и поштовала. Да! смрћу Николе Јоксимовића остаје велика празнина, али не само у његовом ужем кругу, већ и у српском новинарству, јер мало је било, а мало ће бити српских новинара са таким знањем, са таким карактером и са таком вештином, као што беше пок. Никола Јоксимовић.

Оно што је Никола Јоксимовић писао за неких седамнаајст година, то су само раштркани листови новина. Хоће-ли се то отети забораву? Чудновата је судба новинара. Читав низ радова, који стају и душевнога напора и пожртвовања, ти радови са новинарским листовима утону у море заборавности. Заборави се на оно, какав је био у своје доба утисак тих радова и историја књижевности слабо бележи те радове. Па ипак новинари упливишу у највећој мери на дух и на правац читавога народа. Новинарски листови нестану, чланци оду у заборав, али дух, којим су добри новинарски радови задахнути, тај остаје и тај се пропагира од нараштаја на нараштај.

Никола је Јоксимовић свршио и скоро ће га црна земља покрити. Жале за њиме пријатељи и знанци, жали за њиме српска интелигенција, с којом је радио, а има узрока да жали за њиме и читаво Српство. Био је ретка појава и по српском родољубљу и по карактеру и по знању. Јоксимовић био је скроман у животу, није истицао своје име, па то име и после смрти неће се онако славити и спомињати као име неких првака и великана у народу. Али Никола Јоксимовић и за кратког свога века много је учинио, да се подигне дух народни у правцу родољубља, поштења, политичкога морала.

Успомена његова остаће не само у уском кругу српске интелигенције, са којом је он радио и која га је волела и поштовала, већ и у ширим круговима српскога народа, у који је својим чланцима и радовима улевао српско родољубље, поштење, политички морал.

Слава врлом покојнику! Слава Николи Јоксимовићу!

П—Д.

Живот и рад Николе Јоксимовића.

Наш велезаслужни и врли уредник Никола Јоксимовић био је вредан, исграјан, пожртвован борац и радник за народ, а при том је увек био скроман и није хтео да се истиче.

Овде ћемо изнети, што знамо о његову животу и раду.

Никола Јоксимовић родио се 11. децембра 1857. године у Земуну. Отац му беше негда угледни и умућни трговац земунски Стеван Јоксимовић, а мати Милица из такође честите и угледне српске породице Николића из Земуна.

Покојни Никола је врло брижљиво васпитан у родитељској кући, која беше од оних старих српских трговачких кућа, у којој се неговаху српски дух и српске врлине, те је наш Никола од детињства свога био запојен српским духом и као младић био је пун српскога одушевљења, које је и после, целога свога раденога живота у пуној мери сачувао, па чак и онда, кад га је болест снашла...

Основне школе свршио је покојни Никола Јоксимовић у свом родном месту, а тамо је свршио и три разреда реалке, коју је продужио и довршио у Грацу, а затим је хтео да учи технику. Али њега је привлачило српско новинарство и он се на ово ода с пуно воље и одушевљења. Он је своје образовање допуњавао неуморним радом, читањем и учењем, тако да је био врло верзиран у нашој књижевности, а нарочито у нашој политичкој историји.

Још као врло млад — није му било ни пуних деветнајст година — почео је наш незаборављени покојник да ради на књижевном пољу. Године 1876., када је наш народни живот онако силно пулзирао и када је наша омладина пливала у одушевљењу, Никола Јоксимовић је почео радити у „Граничару“ неумрлог Јове Павловића. Покојни Јова Павловић упознао је у Николи Јоксимовићу еминентан журналистички дар и он га је упућивао и поучавао. Никола Јоксимовић беше одличан ученик одлична учитеља и његови радови су се још онда врло радо читали нарочито у Милетићевој „Застави“.

Поред рада на политичком пољу почео је наш незаборављени покојник рано радити и на лепој књижевности нашој, те је у српским белетристичним листовима написао више забавних и поучних ствари и расправа.

Но најглавнији рад Николе Јоксимовића јесте његов журналистички рад, од како је дошао у Нови Сад. Кад је дошао код тадашњег „Српског Кола“, био је он већ познат и вешт новинар. За кратко време стекао је покојни Никола Јоксимовић у Новом Саду леп круг пријатеља међу првацима наше интелигенције. Покојни Миша Димитријевић врло је заволео вредног и даровитог младог човека, па кад је г. 1885. основао „Браник“, Никола Јоксимовић постао је уредником „Браника“. Врло добро знамо, какве су прилике владале онда у нашем политичком и јавном животу, али Никола Јоксимовић је и у најкритичнијим тренутцима знао да се нађе, својим окретним и вештим пером силно је знао да одбије све нападаје на српску народну слободоумну странку и њене прваке и „Браник“ се под његовим уредништвом подигао међу прве листове у Српству.

Као новинар, Никола Јоксимовић је мало имао такмаца у Српству. Особито је био снажан у новинарској полемици, али никад није прелазио границе пристојности. Изрази су му били збијени, али врло снажни, а стил му се одликовао живошћу и енергијом.

Покојни наш уредник имао је особиту способност да памти догађаје и људе. Што није из сопствених доживљаја знао, он је читањем и проучавањем тако знао, да је био жива кроника за нашу новију политичку борбу и јавни живот. Особито је знао догађаје и људе у Србији, а од њега бољег познаваоца прекосавских прилика и људи тешко да беше у нашим крајевима.

Он беше не само свестран новинар, него и темељан. Човек необичне бистрине, даровитости и јаког памћења, био је створен за новинара, и он је своју необичну способност новинарску у пуној мери показао, уређујући мал' не пуних седамнајст година овај лист, који је сад у њему изгубио мудра, окретна и родољубива уредника.

То је леп виз година, и за то време је Никола Јоксимовић својим радом осигурао себи достојно место у реду наших умних радника, а ко кадгод успише историју српског новинарства и наше политичке борбе, тај ће имати да оцени заслуге Николе Јоксимовића као новинара и Србина родољуба. Нама је то тешко учинити у часу, кад су нам очи пуне суза жалосница за нашим драгим покојником.

Као што је још дететом осећао воље за новинарство, јер је увек волео да чита новине, тако је и после као новинар по позиву и срцем и душом био одан новинарству. „Браник“ је наш незаборављени покојник силно волио, јер „Браник“ му беше духовно чедо, које је он неговао и однеговао.

Па баш онда, када је Никола Јоксимовић са великим душевним задовољством почео да гледа плодове свога великог труда, црна судбина хтеде да га отргне од „Браника“, да увије у црно његове пријатеље, који су га искрено љубили и поштовали....

Пре четири године почео је Никола Јоксимовић побољевати. Политичка борба од пре десет и више година, напоран рад и узбуђења подрише његово здравље и он је морао да тражи опорављења и лека по разним купкама и јужним пределима. Пролетос је наш драги покојник био дуже времена на Ривијери, одакле се вратио прилично опорављен и од тога доба се бавио у Новом Саду, мислећи да скорим опет прими уредништво „Браника“.

У среду, 2. (15.) о. м. био је Јоксимовић цело пре подне врло расположен и у подне се још шетао. Дошавши у свој стан, у уредништву „Браника“, добро је ручао, кад наједаред удари га капља и он, узет на левој страни тела, паде онесвешћен. Одма су дозвани лекари, који су двапут држали конзилијум и констатовали капљу у мозгу. Помоћи, на нашу велику жалост, није било. Болесник је час по долазио себи, али није могао ни речи проговорити. Ноћу од среде на четвртак у $^1/_2$ 2 сахата испустио је своју племениту душу Никола Јоксимовић, родољубиви Србин и борац за интересе српског народа, заточник наше странке и нашег листа, а свима нама незаборављени пријатељ и друг.

Нека му је лака црна земља, у коју тако рано леже, а светао му био спомен у српском народу, који је он тако жарко љубио!

J. П.

* * *

За своје заслуге на књижевном пољу био је покојни Никола Јоксимовић одликован избором за члана Књижевног Одељења Матице Српске. Књижевно Одељење ће у знак жалости за својим упокојеним чланом Николом Јоксимовићем држати седницу, у којој ће се одати почаст успомени покојниковој.

На зградама Матице Српске и Српске Читаонице Новосадске вију се црне заставе за покојником, који је био њихов члан.

*

Дружина Браника издала је поводом смрти свог велезаслужног члана ову посмртну објаву:

Дружина Браника, дубоко потресена великим губитком свога врлога члана, јавља свима члановима наше странке као и свима пријатељима и познаницима тужну вест, да је господин

Никола Јоксимовић

главни уредник „Браника“

ноћас у пола 2 сахата од капље напрасно преминуо у 44. години живота.

Мртво тело незаборављеног нам покојника опојаће се у овдашњој срп. православној св. саборној цркви сутра, у петак, у 3 сахата после подне, а затим ће се предати матери земљи на алмашком гробљу.

Лака му црна земља и вечан спомен!

У Новом Саду, 3. (16.) маја 1901.

Уредништво „Браника“ пак издало је од своје стране ову посмртницу:

Уредништво „Браника“ с преголемом тугом јавља целој својој читалачкој публици, да је многогодишњи врли и неуморни главни уредник „Браника“, господин

НИКОЛА ЈОКСИМОВИЋ

ноћас у пола 2 сахата од капље напрасно преминуо у 44. години живота.

Мртво тело незаборављеног нам покојника опојаће се у овдашњој срп. православној св. саборној цркви сутра, у петак, у 3 сахата после подне, а затим ће се предати матери земљи на алмашком гробљу.

Лака му црна земља и вечан спомен!

У Новом Саду, 3. (16.) маја 1901.

Погреб ће бити данас, у петак, у 3 сахата после подне. Спровод ће се кренути из уредништва „Браника“, хлебарска улица бр. 20., где је покојник становао и где је преминуо. На погребу присуствују ученици срп. вел. гимназије новосадске са целим професорским збором, јер је Дружина Браника у знак признања заслуга покојникових уписала га у ред приложника гимназијских. И овдашња Задруга Срба занатлија корпоративно присуствује на погребу.

*

Мртво тело нашег драгог и никад непрежаљеног покојника постављено је јуче у четвртак у јутро на мртвачки одар у просторијама уредништва „Браника“. Цео дан су долазили пријатељи и познаници, да се поклоне мртвом телу дичног борца и умног раденика и да се помоле Богу за спас душе његове.

Наша странка, покојникови пријатељи и познаници на страни телеграфски су извештени о смрти нашега уредника, и у течају јучерашњега и данашњега дана стигле су нам многе телеграфске изјаве саучешћа.

Конгрес српских земљорадничких задруга.

Покрет око привредног подизања и организовања српског народа, који је пре неколико година започео из Загреба, добива све више маха. Присташе тога покрета сваке су године многобројнији, а што је главно обухваћени су у њему сви крајеви овостраног Српства. Требало је само погледати слику тога покрета јучер у Каменици, па да се очито види, како су се ухватили у једно коло не само сви крајеви него и сви слојеви нашега народа.

Каменица без сумње није још до сад била таке среће, да дочека оваке госте са тако различитих страна, као овај пут. Било је ратара почевши од Баније и Беловара, па до Беле Цркве. А што особито вреди истакнути, интелигенција српска одазвала се у великом броју и показала тиме да јој лежи на срцу напредак и благостање народно. Колико је било посетилаца може се судити по томе, што је још пре подне подељено око 1500 улазница.

Многи угледни Срби из Загреба, Новог Сада, Карловаца и многих других места присуствовали су на конгресу. А од све интелигенције наше било је опет најбоље заступано свештенство српско. То је појава врло утешљива, јер баш свештеник живи у непрестаном додиру с народом, он најбоље зна шта тишти ратара и где су ране, које треба најпре лечити, па кад се он хвата у овако коло, онда можемо с поуздањем веровати у успех.

Баш ради те улоге, коју може и мора да игра свештенство у привредном животу народном, весели нас што је и ректор карловачке богословије Јован Вучковић са готово свима професорима и ђацима својим походио конгрес. Богослови, и будући свештеници наши поћи ће с много више воље и полета у народ, кад виде како благодаран и спасоносан задатак стоји пред њима, кад виде да они својим истрајним радом могу постати творци лепше и сретније будућности народне. Ратари наши, који су у онако великом броју похитали на овај збор поћи ће без сумње с више самопоуздања кућама својим, јер су могли видети, да они ипак нису осамљени и напуштени сами себи, него да има доста људи међу интелигенцијом, којима лежи на срцу добро народно.

Први дан пре подне.

Од рана јутра изгледала је јучер Каменица као кошница, у којој ври неки необичан живот. Из околних места стизао је народ што пешке што на колима. А лађа која је сваког сахата ишла од Новог Сада до Каменице, била је сваки пут препуна нових гостију. Особито је било живо у црквеној порти, која је била пуна народа. Око $^1/_2$10 дошло је на својој кочији Њ. Високопреосвештенство епископ бачки Митрофан Шевић, кога ја каменички парох Љубомир Недељковић дочекао у одежди под балдахином пред побочним вратима црквеним. Г. Недељковић поздравио је владику кратким говором. Владика је одговорио да му је необично драго што може у овакој прилици доћи међу свој народ, а весели га, што га народ тако срдачно поздравља, поштујући у њему високо достојанство, које он носи. Затим је владика у пратњи пароха и народа ушао у цркву и помолио се богу.

У 10 сахати дошао је опет г. Митрофан Шевић у цркву у пратњи многобројног свештенства и онда је одмах започело призивање св. духа. Чинодејствовао је г. епископ уз асистенцију својих ђакона. Пејали су врло складно карловачки богослови. У цркви је говорио ректор карловачке богословије Јован Вучковић, који је истакао, како велико значење има земљорадња за наш народ, а према томе од како благотворна утицаја морају бити земљорадничке задруге, којима је главна сврха да служе подизању народне привреде и зближавању ратара.

Кад је свршено призивање св. духа одржана је у школској згради заједничка конференција управних одбора савеза, централне касе и изасланика земљорадничких задруга. На конференцији је прочитан извештај о раду управних одбора. За тим је инђијски парох Радослав Марковић говорио о потреби сузбијања моде, која се међу Србима у многим крајевима шири и наноси народу велику штету. После њега говорио је један ратар, члан земљорадничке задруге из Белог Брда, о раскошним обичајима у народу особито код сватова и погреба, и истакао потребу да се томе стане на пут, у чему би добрим примером морали у сваком селу предњачити задругари.

Док се у школи држала конференција, отишли су ратари и остали гости да прегледају ратарске справе и алате, које је изложила новосадска филијала бечке и будимпештанске фирме Хофхер и Шранц. Било је ту топова за растеривање облака, плугоза, брана, вејалица, справа за сејање, за муљање грожђа, за крунење кукуруза и т. д. Код сваке справе био је један човек, који је показивао људима како се рукује с њима. Ратари су све те справе прегледали с великим интересовањем и тражили свуда потанка разјашњења.

После подне.

После подне имао је да се изврши управо главни део конгреса. За то је на овај део била управљена највећа пажња. На жалост почела је већ око 2 сахата падати киша и свако се бојао да би то могло спречити рад. То је и узрок да седница није могла почети у $2^1/_2$ сахата како је заказано било, него тек око 4 сахата, кад је киша престала падати. Али у похвалу наших ратара треба истакнути, да ни киша ни дуго чекање није могло умањити њихова интересовања за ову општу ствар. Они су сви издржали у порти црквеној, где се имао одржати састанак и видело се јасно да им је баш много стало до тога да нешто чују и науче. Та лепа црта наших ратара мора обрадовати свакога, ко мисли да у народу покрене рад на овом пољу, јер је то знак да народ ипак има и схватања и воље, да се даде на озбиљан рад.

То је само по себи велика добит, а савесно и искрено настојање може учинити, да се растера и последња сумња о овом покрету, које у народу, признати се мора, још на много места имаде. Народ је српски неповерљив према свим новотаријама па зато није чудо ако већ до сад није много снажније пригрлио ову мисао. Али кад он види, како нека места напредују под благотворним утицајем задружног живота, а на по се кад стече поверења у искрене намере оних људи, који стоје на челу покрета, он ће учинити све што је потребно, да задружни живот процвета.

Око 4 с. дошао је у црквену порту преузвишени господин др. Ливије Радивојевић, председник савеза, у друштву с Њ. Високопреосвештенством владиком бачким Митрофаном Шевићем. Народ их је врло срдачно поздравио. Они су заузели место на председничкој трибини, где су били и чланови управе савеза. Ту су били и изасланици из Србије: Милић Радовановић, професор Велике Школе, Паја Тодоровић-Ђаковић, инспектор министарства народне привреде. Сима Аврамовић, секретар главног савеза земљорадничких задруга у Србији и Милош Хаџи-Поповић чиновник министарства народне привреде. Г. др. Ливије Радивојевић отворио је одмах седницу поздравним говором. Рекао је да му је драго што може да отвори конгрес земљорадничких задруга у месту где се основала прва задруга овостраног Српства, а особито га весели што су ратари у тако великом броју дошли на конгрес. Земљорадничка задруга може да излечи народ, јер га учи штедњи, раду и поштењу. Особито може повољно да утиче на млађи нараштај. Али задруга не спасава сама по себи, него треба да људи, који се окупе у њој, буду на свом месту и схвате своју дужност. На концу каже председник да је задовољено прописима статутарним у питању сазива, а присутан је довољан број чланова, те се може прећи на рад. На конгресу су заступане 42 задруге, а има их

свега 67. За оверовљење записника одређује председник Пају Петрића и Благоја Белића.

После тога је секретар савеза г. Аћим Ђермановић прочитао извештај управног одбора о раду савеза, а додао је и преглед рада појединих задруга у г. 1900. У извештају је тачно наведено у ком крају има колико задруга, колико чланова имају оне, колико иметка представљају све задруге и њихови чланови, колико су дужни, какав је успех задружног рада и т. д. Осим тога истиче да је од краја г. 1900. до данас основано 12 нових задруга, а преко 30 места тражило је упуте и извештаја о задругарском раду. По што је прочитан и извештај надзорног одбора, прима скупштина на знање рад управног одбора, и даје управном одбору разрешницу. Свештеник Стеван Михалџић изриче одбору захвалност на његову савесном раду, а нарочито износи заслуге председника Ливија Радивојевића. Каже да је српски народ увек у одсудним моментима у историји имао бораца, који су га умели бранити, па и данас кад се почиње привредни рад, има на кога да се ослони.

За тим је предузета измена неких чланака у правилима савеза. Чл. 7. измењен је у том правцу, да чланови савеза могу бити не само земљорадничке, него и друге привредне задруге као млекарске и др. Чл. 10. в) где се говори о искључењу чланова, измењен је тако да неуредни чланови могу бити искључени решењем управног одбора, а без главне скупштине. Земљорадничка задруга у Лапцу у Лици тражила је да се измени чл. 14., те да се главна скупштина не држи у мају, него у августу, пошто у мају падају главни пољски послови. На предлог секретарев није примљена ова измена. Измењен је чл. 20. тако да је за држање главне скупштине довољна 1/6 чланова. Чл. 22. измењен је у свези с изменом чл. 10.-ог. Чл. 39. исправљен је тако да је за измену правила довољна 1/4 присутних чланова.

По статутима мора одступити пет чланова управног одбора и читав надзорни одбор. У управни одбор изабрана су на ново ова господа: Петар Сучевић, Стеван Михалџић, Владимир Матијевић, Милан П. Соларић и Аћим Ђермановић, који је уједно секретар. У надзорни одбор изабрани су: Миле Бојевић, Милан Николић, Никола Ћук. Божидар Поповић и Петар Ивановић.

Пошто је тиме дневни ред завршен прешло се на предавања. Први је предавао секретар савеза Аћим Ђермановић. Г. Ђермановић је вешто и с потпуним познавањем ствари изнео разлику између привредног живота народног за време породичних задруга и живота за време распада тих задруга, па према томе разложио од коликог су благотворног утицаја ове нове задруге. Ту је са свим умесно уплео и разлику у животу српског народа у граници и провинцијалу.

Граничари, док су живели у породичним задругама, били су потпуно задовољни. Потребе су им биле незнатне; све што им је требало, па и одећа, производило се у кући. Куповати није требало готово ништа и тако није могло бити ни оскудице. Али дође време деоба, задруге се распадоше и живот народни окрену наопако. Народ није био приправљен за тај нови живот и отуд настаде још веће зло. Настадоше велики порези и нове потребе у животу; све се готово морало куповати, а новаца није било, јер се није ништа више производило, него пре. И тако паде народ у дуг. Кајишари и каматници ухватише згодно време за свој рад, те народ поче све дубље падати. Најпосле поче продавати и земљу своју, на коју дођоше досељени странци, који су били бољи привредници.

У провинцијалу није народ могао тако настрадати, јер је ипак био напреднији. За то ту ни досељеници нису могли велике штете нанети. Уз мало више рада народ је лако могао савладати све невоље, пошто је био увиђавнији. Тако је тај народ много брже прихватио и мисао земљорадничких задруга, а код њега се виде и најбољи успеси, чему су сведок Каменичани и Лединчани.

Прелазећи на земљорадничке задруге, каже предавач да су то удружења вредних, трезвених и поштених људи. Особито истиче да установа неограниченог јемства, које се народ, како се чини највише боји, није ништа страшно. Код задруга се штете врло ретко догађају, а ако се и догоди штета, најпре одговара управа. Па све кад би се и догодило да једаред морају сви задругари накнадити штету, на сваког од њих могла би отпасти врло незнатна свота. За тим приказује предавач коликог је успеха постигло задругарство код других народа, особито Енглеза, Немаца, Чеха, па се и у Србији опажа знатан напредак. — Предавање је било саслушано с великом пажњом.

Други предавач био је свештеник Стеван Михалџић. Он је говорио о млекарским задругама, а говорио је с убеђењем човека који је искрено заузет за ствар. Г. Михалџић је из Барање, па на почетку казује како стоји с млекарским задругама у његову крају. Тамо је пре 6 година основана прва млекарска задруга, а данас их има већ 250. Приход тих задруга износи око 4,500.000 К. Предавач држи да је земља у овим крајевима нерационалним обрађивањем већ готово исцрпљена. За то народ треба да се што више окрене сточарству, јер је стока позвана да препороди земљорадњу. А да стока што више користи даде безусловно су потребне млекарске задруге, које омогућују заједничко прерађивање млека у сир и масло на велико, а те прерађевине може народ онда извозити. Једино млекарске задруге могу на мали капитал дати сталан месечни приход. А приход је осигуран и тиме што оваки производи имају изванредно добру прођу. Кад би се народ упутио на овај рад, могао би подићи и каквоћу својих производа тиме што би одабрао бољу врсту стоке, а могао би држати и много више стоке. Средства за издржавање задруге врло су мала. Главно је и готово једино да задруга има зграду млекарицу с потребним справама, а то све није тако скупо.

После овог предавања, које је народ пратио живим учешћем и одобравањем закључена је седница и први дан конгреса. С првим даном могу приређивачи бити потпуно задовољни, а нема сумње да ни други дан неће проћи горе. Морамо на по се истакнути склад и управо примерен ред, који је владао овог дана. Види се да људи, кад су заузети озбиљним послом, забораве на оне рђаве навике, које иначе тако упадају у очи на свима већим зборовима или славама нашим.

Избор цариградског патријарха и митрополит Мандић.

(Глас из Босне.)

—о— Сарајево, 1. маја 1901.

Одавно је позната тежња босанске владе, да босанско-херцеговачким Србима прекрати свако опћење са васељенском Патријаршијом у Цариграду, јер то опћење подсећа на суверенитет султанов над окупираним земљама. А то Калају не иде у вољу.

Митрополит Мандић у свему ради онако, како влада хоће, па је тако урадио и у случају, који ћу Вам овде изнети.

За 11. маја о. г. сазвати су у Цариградску Патријаршију изасланици, који имају права да гласају при избору новог Васељенског Патријарха.

Међу њима има права и један изасланик-свјетовник за Босну и Херцеговину.

Администратор Патријаршког Пријестола има по одељку В.), Глава I., Члан 2. „општих одредаба о управи црквених и народних послова православних Хришћана под управом Васељенског Пријестола“ или тако званих „канонизама“, да пошље нарочите посланице и „становницима доле наведених 28 епархија“ (међу којима су и епархије бившег босанског вилајета именоване), „да се они постарају о томе, да се у одређени дан изборног збора нађе овдје (у Цариграду) и њихов изасланик-свјетовњак.“

Ово изрично, дословно наведено право порушио је Митрополит Мандић приликом, када је 1897. г. изабран сада свргнути патријарх Константин V.

Он посланице није саопштио становницима Босне и Херцеговине, нити им је омогућио да изашиљу свога изасланика, већ је кришом додао посланицу незаконитом, од иновјерне владе постављеном комесару сарајевске општине Петру Петровићу, а овај је опет кришом и незаконито именовао једног цариградског становника и послао му пуномоћ као изасланику-свјетовњаку за Босну и Херцеговину.

Тако су Митрополит Мандић и Петар Петровић изиграли и отели православним становницима од 700.000 душа то право и себи га присвојили.

Но сада, овом приликом, то народ неће мûком прећи, и прваци учинили су већ потребне кораке, да се народу поврати његово право на избор Васељенског Патријарха, које устав цариградске цркве тако јасно прописује.

Видјећемо, да ли Мандић заиста има на срцу мир и ред у црквено-просвјетном животу, и ако опет изигра народ, јасно ће бити да силом изазива заплете, који иду само у корист иновјерне владе, и пошљедице ће сами себи имати да припишу они, који не дају да дође до мира и реда.

Политички преглед.

— **Угарски сабор.** У среду је настављена специјална дебата о предлогу инкомпатибилитета. §. 4. примљен је без стварних измена. Гроф Бењовски предлагао је да професори престоничких средњих школа могу бити посланици, али је то одбијено. За тим се прешло на §. 5., који је најоштрији и за то се расправља тачку по тачку. Јушт хоће да се једноставно избришу сви изузетци. Полоњи пита за што не би и министри били искључени из сабора, кад праве с владом послове који су инкомпатибл. Раковски хоће да се онај, који на свом сопственом или закупљеном добру добивене привредне производе продаје на јавној дражби, не држи за лиферанта. Бузат се боји да овај параграф искључује апотекаре, који такође имају обрачуна с државом. Министар-председник Сел одбија све предлоге. За тим посл. Змешкал ставља неку интерпелацију на коју му министар-председник Сел одмах одговара. После тога је седница закључена.

— **Стране поште у Турској.** Порта спрема нову ноту на посланике великих сила у ствари поштанског сукоба. Турски посланици у иноземству су телеграфски известили Порту о мишљењу страних влада у овој ствари. Порта, како веле, хоће да повиси оне таксе, које страни бродови плаћају на турским водама и хоће да ускрати од њих погодности, јер неће да шиљу даље турске поштанске пошиљке. Чује се, да ће руски бродови по упутству, које је руска амбасада добила из Петрограда, такође одбити одашиљање турских поштанских пошиљака.

Новости из места и из народа.

Нови Сад, 4. маја 1901.

— **Недељни вашар у Новом Саду.** Овдашњи магистрат издао је ову објаву: „Овим се до општег знања ставља, да ће се у смислу издате наредбе г. министра трговине под бр. 13089/VIII. од год. 1901. тако исто г. министра унутарњих послова под бр. 29156/III. од год. 1901., почевши од 31. маја год. 1901. на земљишту сл. кр. града Новога Сада, сваког петка на старом вашаришту недељни животињски вашар одржати, на вашаришту ће се пак долеозначени вашарски ђумрук плаћати. Цене су следеће: 1. На сваку краву, вола, коња, мазгу, јуне, бивола и угојено свиње, које се на вашар утера или на колима унесе, плаћа се 10 потура. 2. На свако ждребе, теле, магарца и мршаво свиње 6 потура. 3. На сваку овцу или козу 4 потуре. 4. На свако прасе, које сиса, јагње и назиме 2 потуре.

— **Избор пароха.** Пишу нам из Срп. Сентпетра: „Овде је дана 29. априла (12. маја) о. г. обављен избор пароха. Конзисторијални повереник при избору био је пречасни госп. прота Јован Новаковић. Чланови црквене општине су једногласно свога досадашњег администратора парохије г. Исидора Николића за пароха изабрали, што му служи и на част, да је као добар, ваљан свештеник и добар проповедник једва за по године дана добио народно поверење, које се и види из самог његовог избора, што је једногласно изабран. Живео!“

— **Концерти у корист Срп. Учит. Конвикту.** Певачки збор српских народних учитеља из митрополије карловачке приредиће о Духови ове године два концерта. Први дан духова биће концерат у Сенти; а други дан у Жабљу. Ови су концерти познати нашем свету од лане и стекли су лепа гласа, јер су у певачком збору све сами по избор певачи учитељи. Има их око 39 певача. Нема сумње, да ће и ови концерти испасти на опће задовољство.

— **Дубока старост.** На Косову северно од Феризовића на један сахат даљине има село Косин. У том селу живи старица Стана Дајић, којој сада има 123 године. Она зна причати о догађајима из 1804. године. Стана је родила четири сина и три кћери. Од синова и кћери добила је 46 унучади, од којих има живих 23. Од унука добила је 88 праунучади, а живих је 44. Сад већ има и праправунуке. До пре 6 месеци могла је још радити, а сад ју је већ старост савладала, па не ради.

— **Тикачка радионица у Ужицу.** На дан 3. маја отворена је Ужицу у Србији на свечан начин прва акционарска хидроелектрична тикачка радионица. Код отварања је био присутан и министар народне привреде.

— **Ветеринарска школа у Србији.** Краљ Александар издао је указ, којим је прописана уредба о оснивању ветеринарске школе у Србији. Та је уредба отштампана у службеним српским новинама.

— **Престала велика жалост.** У недељу се навршило три месеца од дана смрти покојног краља Милана, те је престала велика тромесечна жалост како народна тако и војна. Од понедељника не носе више официри флорове око леве руке, а и војна музика сме сада свирати.

Новости са стране.

— **Демонстрације против Мађара у Загребу.** Из Загреба јављају једном будимпештанском листу, да је тамо у уторак у вече било великих демонстрација приликом дочека дра Франка, који је на регниколарним скупштинама говорио против финансијског поравнања између Угарске и Хрватске. На загребачкој станици дочекала га је огромна гомила света, многи су управили на њега говоре, који су сви били против Мађара. Полиција је ухапсила више демонстраната. Тај случај начинио је велику сензацију у Загребу.

— **Слободан државни тужилац** Из Минхена јављају да је доњобаварска порота ових дана ослободила уредника једног локалног листа, који је био тужен због увреде величанства што је врло оштро критиковао одликовање лорда Робертса. Државни тужилац рекао је да он признаје да је слободно критиковати владарска дела, особито у оваковој прилици, где немачки цар са својом политиком према Бурима стоји у противности с највећим делом својих поданика. Али ипак он држи да се то могло учинити у мало лепшој форми. Куд ће цар Виљем с оваким државним тужиоцима?

— **Нов подводни брод.** Париски „Тан“ јавља, да је шведско поморско министарство добило од инжењера Енрота понуду да купи план за нов подводни брод. Дугачак је 25, широк 4, а висок $3^1/_2$ метра, запремина, кад је сасвим загњурен у воду, 146 тона. Има 2 парне машине са троструким напоном, које терају брод брзином од 12 чворова на сахат на површини воде. Под водом плови брод брзином од 6 чворова, при чему се употребљава резервва пара и згуснути ваздух. Брод се може загњурити 60 метара дубоко. За 25 секунада загњури се тако, да се не види на површини. Оружан је са 4 Уајтхедове торпеде, које се избацују из две цеви на кљуну и две на крми. Брод би стао 400.000 франака т. ј. више него двапут јевтиније од француских подводних торпедних бродова. Шведско министарство се још није решило, да-ли да прими ту понуду.

— **Становништво Енглеске.** Објављени су приближни резултати последњег пописа становништва у Енглеској, по којима имаде сада у њој 32,525.716 становника. Прираст од год. 1891. износи 3,523.191.

☛ **Због ненадне смрти нашега незаборављеног уредника г. Николе Јоксимовића излази овај број раније: у петак место у суботу. — Ур. „Бр.“**

НОВИЈЕ.

Брашов, 2. маја. У седници жупанијског представништва расправљало се о представци харомсечке жупаније у погледу промене народносног закона. Румуни су предложили, да се та представка одбаци, али већина представништва је тај предлог усвојила.

Београд, 2. маја. Са границе данас опет јављају за нападаје Арнаута и турских низама на српску границу. Један српски војник је убијен. Српска влада је због тога енергично протестовала код Порте.

Поштованим члановима Матице Српске.

Управни Одбор Матице Српске, дубоко штујући последњу вољу и велике заслуге негдашњег председника Матице Српске, Милоша Димитријевића, и супруге му Марије рођ. Гаванске, велике народне добротворке, приређује у суботу, 5. (18.) маја о. г. у 11 часова пре подне, у св. Саборној цркви

Свечан парастос

у покој душама врлих и драгих преминулих наших.

Мир пепелу њихову!

Из седнице Управног Одбора Матице Српске у Новом Саду 21. априла (4. маја) 1901.

Председник Матице Српске:
А. Хаџић, с. р.

Књижевни огласи.

Најновије књиге.

Зборник скица, приповедака и песама, са много слика . . . . . —.60 фил.
Лутајуће душе приповетка за поуку, намењено задругарству од Велислава Јањића економа . . . . . —.80 фил.
Враголан збирка одабраних шала, вицева и анегдота са сликама удесио М. Н — 50 фил.
Лепа Лела или дефицит од 183 700 динара, суврмени догађај из београдског живота од Ignotus-а у 5 свезака . К 1.—
Витез Мезонруж роман Александра Диме, превео с француског М. П. у две свеске . . . . . К. 5 —
Смиља приповетка из сеоског живота, написао Мих. Сретеновић . . . К. 1.50
Прва љубав истинити догађај, роман од Марије Шварц превод с' немачког К. 4.50
Свет. Ћоровић, **Записци из Касабе**, књига прва . . . . . К. 2.—
Почеци Словенске историје од Ж. М. Романовића (награђено из књижевног фонда † Радована Лазића из Ваљева) . . . . . К. —.2
Тајанствено дело криминални роман од Томе Коба с немачког . . К. 1.20
Тако мора бити. Станине приповетке . . . . . К. 1.—
Дарвин и Карл Марко од Едварда Евелинга превео с' француског Вел . . . . . —.50 фил.
Главобоља предохрана и најбржи начин лечења главобоље од Др. Ј. Ф. Албрехта превод с' 9-тог немачког издања К. 1.—
Мидер и Бледоња од Др. О Розенбаха профес. на универ. у Бреслави превео с' немачког М. Оливије —.60 фил.
Дијета и упутство за Срчане болести, од Др. А. Ланге-а прак. лекара превод с' немачког . . . . К. 1.—
Женске груди, њихова лепота и нега. код детета, одрасле девојке, жене и мајке, написао Др. Ј. Ф. Албрехт практ. лекар . . . . . К. 1.—
Пенти и Инка новела француског приповедача Пистари Пејверинте прев. с немачког С. Д. Мијалковић . —.80 фил.
Толето, захвални сијуксански поглавица, прича из живота једног ловца од Карла Фердинанда . . . . . —.50 фил.
Први пољубац од Ги де Мопасана . . . . . —.80 фил.

Српска књижара
Браће М. Поповића.

Ко од горе наведених књига купи добија 50% (рабата) у књигама нашег издања а по сопственом избору; или купљене књиге у лепом повезу без рабата. — На књиге са * обележене, не дајемо никакав рабат.

Цене се разумевају у крунској вредности.

Огласи.

За госпође неопходно потребно — Најлепше улепшавајуће средство.

Лепота госпођа

може се постићи, усавршити и одржати са најбољим
ФЕЛДЕШ-ОВИМ
Margit-Crême-ом,
који је хемијски чист а не садржи у себи ни живе ни олова, дакле **сасвим нешкодљив** и без масти.
Од ове, **на светском гласу** помаде за лице за неколико дана нестаје пегâ, флекâ на лицу, бубуљица, сојдака и других нечистоћа на кожи. Глача боре, богиње и даје **лицу белу, глатку и нежну боју**.
Изванредно средство против утицаја сунца и ветра. 186 2—10
ЦЕНА: мале тегле 50 нов., велике тегле 1 фор. — **Маргит-пудер** 60 нов.. **Маргит-сапун** 35 нов., **Маргит-паста за зубе** 50 нов., **Маргит водица за лице** 50 нов.
Силна писма, у којима се изражава признање и захвалност.
Поштом уз поузеће (per Nachnahme) или уз претходну пошиљку своте разашиље произвођач
K. von FÖLDES, Apotheker, Arad.
Може се добити у свакој апотеци и дрогеријској и парфимеријској радњи.
Главно стовариште у Н. Саду у апотекама: **Павла Георгијевића и Гавре Плавшића.**

Законом заштићено. — Обрати се пажња на натворине.
Потворачи се судски казне. — Чудновато брзо дејство.

Е $\frac{603}{1.49}$ex 1901. 191 2—3

СТЕЧАЈ

на упражњену другу парохију IV. класе у Опаву. — Рок пријаве прописаним путем до 15. (28.) јуна 1901.

Епарх. конзисторија вршачка.

Препоручујем

поштованој публици моју **РАДЊУ СА БОЈАМА, ЛАКОВИМА, ПЕМЗЛАМА и ФИРНИСОМ**, лебарска улица бр. 6.

У тој радњи може се добити **сва роба**, која спада у ту струку.

Пошто добијам своју робу од **највећих и најприпознатијих творница у земљи и у иноземству**, кадар сам поштоване моје муштерије не само **најбољом робом**, већ по **фабричним ценама** послужити.

Особити лак за под, енглески лак за каруца и све друге лакове.

Нови Сад, марта 1901.

С велепоштовањем
111 18—20 **Д. КОДА.**

За оне, који пате од кашља и катара

Кајзерове ГРУДНЕ БОНБОНЕ

сигурно дејство је са **2650** нотаријално оверов. сведоџаба признато

Јединствени доказ за сигурну помоћ код **кашља, промуклости, катара и многе слузи** Пакет 20 и 40 потура код:

419 24—24 **Д. КОДЕ,**
шпецераисте, **Оскара Клајна**,
драгуисте код „црвеног крста“ у Новом Саду,
и **Омера Попова**, у Карлову.

САМО 3 ФОР.

стају најлепши и најзгоднији

УСКРШЊИ ПОКЛОНИ!

(Успомена на покојнике.)

(Постоји од 1879.) 89 10—10

ПОРТРЕТИ У ПРИРОДНОЈ ВЕЛИЧИНИ

по свакој послатој фотографији. Гарантира се за највернију наликост. Фотографија остаје неоштећена. Шаље се кроз 10 дана.

Награђен вештачки атеље
SIGFRIED BODASCHER
Wien, II. Praterstrasse 61.

Добрих сатова јефтино

са 3-годишњом писменом гаранцијом разашиље приватним особама

ХАНСА КОНРАДА
творница сатова
157 7—100 и
извозна кућа
у Бриксу (Чешка)

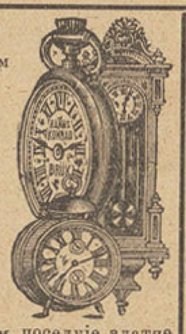

Добар ремонт. сахат од никла 3 ф. 75
Ремонт сахат од чиста сребра 5 ф. 80
Ланац од чистог сребра 1 ф. 20
Сахат будилник од никла 1 ф. 95
Моја фирма одликована је са ц. к. орлом, поседује златне и сребрне изложбене медаље и хиљадама изјава признања.
Илустровани ценовник бадава и бесплатно.

Шампањерска марка **„Trilby“**
117 3—4

Стовариште код **Д. КОДЕ**,
трговина деликатеса **у Новом Саду.**

ЗВОНОЛИВНИЦА И ФАБРИКА ГВОЗДЕНИХ КОЗА ЗА ЗВОНА
АНТОНА НОВОТНИЈА
У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ

препоручује се — **са гаранцијом на више година** — за израду нових звона и за преливање пукнутих звона у свакој величини, као и за целокупно хармонично удешено звоњење, провиђено са круном од кованог гвожђа, тако удешеном, да се звона по вољи и лако могу кретати, ако би се на једном месту излупало, чиме се звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем од мене изнађена и много пута одликована **патентирана са отвореним одушкама провиђена звона**, која су у горњем делу — као виолина — са отвором у виду фигуре 8 провиђена и зато имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена, тако да се овако једно патентирано звоно од 327 кгр. изједначује са звуком по старој системи ливених звона од 418 кгр.

Даље препоручујем **козе за звона** од кованог гвожђа, у торњу слободно стојеће; **звона или шоље за сатове** од метала; **прављење старих звона са крунама од кованога гвожђа.** — Звона у тежини од 300 килогр. на више има увек готових на стоваришту.

Илустровани ценовници и прорачуни трошка бесплатно и франко. 133 4—26

На миленарској земаљској изложби у Будимпешти 1896. награђена са великом миленарском медаљом.

Треба покушати срећу!

Већ су се многи, који су код нас купили срећку, усрећили.

Највећег изгледа на добитак има наша краљ. угарска класна лутрија. Од **100.000** срећака извучиће се **50.000** са новчаним добитцима.

Највећи добитак евентуално

1.000,000 Круна.

1 премија 600.000, 1 добитак од 400.000, 200.000, 2 по 100.000, 1 од 90.000, 80.000, 70.000, 2 по 60.000, 1 од 40.000, 5 по 30.000, 1 од 25.000, 7 по 20.000, 3 по 15.000, 31 по 10.000, 67 по 5.000, 3 по 3.000, 432 по 2.000, 763 по 1.000, 1238 по 500, 90 по 300, 31700 по 200, 3900 по 170, 4900 по 130, 50 по 100, 3900 по 80, 2900 по 40. У свему

13,160.000 Круна, словом тринајест милиона 160.000 Круна.

GLÜCKSKALENDER FÜR DAS JAHR 1901.

Janner			Feber			März			April			Mai			Juni			Juli			August			September			October			November			Dezember		
D	1	4042	F	1	38274	F	1	19815	M	1	44373	M	1	48569	S	1	38250	M	1	51633	D	1	59560	S	1	83465	D	1	55184	F	1	17797	S	1	35362
M	2	36473	S	2	51384	S	2	40489	D	2	52329	D	2	53709	S	2	51381	D	2	58046	F	2	83332	M	2	89342	M	2	83536	S	2	38973	M	2	44347
D	3	49544							M	3	59576	F	3	62319	M	3	55186	M	3	65832	S	3	86052	D	3	48569	D	3	8560				D	3	51650
F	4	53718	S	3	56319	S	3	51635	D	4	83383	S	4	83468	D	4	62472	D	4	83584				M	4	53709	F	4	38250	S	3	51633	M	4	59560
S	5	62452	M	4	64441	M	4	58050							M	5	83550	F	5	19815	S	4	35365	D	5	62319	S	5	51381	M	4	58046	D	5	83332
			D	5	83551	D	5	65835	F	5	86063	S	5	89345				S	6	40489	M	5	44373	F	6	83468				D	5	65832	F	6	86052
S	6	83478	M	6	17349	M	6	83591	S	6	35366	M	6	36462	D	6	8568				D	6	52329	S	7	89345	M	6	52329	M	6	83584	F	6	83584
M	7	4053	D	7	38904	D	7	21622	S	7	44382	D	7	4042	F	7	38274	S	7	51635	M	7	59576				S	7	89345	D	7	19815	S	7	35365
D	8	36475	F	8	51612	F	8	40497	M	8	52340	M	8	36473	S	8	51384	M	8	58050	D	8	83383							M	8	40489			
M	9	49711	S	9	58019	S	9	51636	D	9	59598	D	9	49544				D	9	65835	F	9	86063	S	8	36462	D	8	83550	S	8	44373	M	8	44373
D	10	53719							M	10	83430	F	10	53718	S	9	56319	M	10	83591	S	10	35366	M	9	49541	M	9	8568				M	9	52329
F	11	62455	S	10	64479	S	10	59503	D	11	86070	S	11	62452	M	10	64441	D	11	21622				D	10	4042	D	10	38274	S	10	58050	D	10	59576
S	12	83492	M	11	83562	M	11	65839	F	12	35371				D	11	83551	F	12	40497	M	11	44382	M	11	36473	F	11	51384	M	11	65835	M	11	83383
			D	12	17752	D	12	85121	S	13	48076	M	13	4053	M	12	17349	S	13	51636	D	12	52340	D	12	49544	S	12	56319	D	12	83591	D	12	86063
S	13	8457	M	13	38913	M	13	32706							M	13	38904				D	13	59598	F	13	53718				M	13	21622	F	13	35366
M	14	37404	D	14	51620	D	14	44336	S	14	52503	D	14	36475	F	14	51612	S	14	59503	M	14	83430	S	14	62452	M	14	83551	D	14	40497	S	14	44382
D	15	49715	F	15	58033	F	15	51643	M	15	60033	M	15	49711	S	15	58019	M	15	65839	D	15	86070				D	15	17349	F	15	51636	S	15	52340
M	16	53726	S	16	64486	S	16	59504	D	16	83436	D	16	53719				D	16	85121	F	16	35371	S	15	83478	M	16	38904	S	16	59503	M	16	59598
D	17	62461							M	17	89324	F	17	62459	S	16	64479	M	17	32706	S	17	48076	D	17	36475	D	17	51612				D	17	83430
F	18	83494	S	17	83561	S	17	83263	D	18	35375	S	18	83492	M	17	83562	D	18	44336				M	18	49711	F	18	58019	S	17	65839	M	18	86070
S	19	8466	M	18	17760	M	18	85121	F	19	48087				D	18	17752	F	19	51643	S	18	52503	D	19	53719	S	19	64479	M	18	85121	D	19	35371
			D	19	38949	D	19	35355	S	20	52551	S	19	8457	M	19	38913	S	20	59504	M	19	60033	F	20	62459				D	19	32706	F	20	48076
S	20	38139	M	20	51630	M	20	44337				M	20	37404	D	20	51620				D	20	83436	S	21	83492				M	20	44336	S	21	52503
M	21	51356	D	21	58036	D	21	51649	S	21	60040	D	21	49715	F	21	58033	S	21	83263	M	21	89324				M	21	17752	D	21	51643			
D	22	55184	F	22	65816	F	22	59519	M	22	83439	M	22	53720	S	22	64486	M	22	85123	D	22	35375	S	22	8457	D	22	38913	F	22	59504	S	22	60033
M	23	62466	S	23	17797	S	23	83320	D	23	89327	D	23	62461				D	23	35355	F	23	48087	M	23	37404	M	23	51620	S	23	83263	M	23	83436
D	24	83536							M	24	35377	F	24	83494	S	23	83561	M	24	44337	S	24	52551	D	24	49715	D	24	58033				D	24	89324
F	25	8566	S	24	38973	S	24	85128	D	25	48559	S	25	8466	M	24	17760	D	25	51649				M	25	55720	F	25	64486	S	24	85123	M	25	35375
S	26	38250	M	25	51633	M	25	35362							D	25	38940	F	26	59519	S	25	60040	D	26	62461	S	26	83564	D	26	44337	F	26	48087
			D	26	58046	D	26	44347	F	26	52581	S	26	38139	M	25	51630	S	27	83320	M	26	83439	F	27	5.494				M	26	35355	F	27	52551
S	27	51381	M	27	65832	M	27	51650	S	27	60045	M	27	51356	D	26	51636				D	27	89327	S	28	8466	M	27	17760	D	27	51649	S	28	60040
M	28	55186	D	28	83584	D	28	59560				D	28	55184	F	27	58036	M	28	85128	M	28	35377				D	28	38940	M	28	59519	D	28	59519
D	29	62472				F	29	83332	M	29	89342	M	29	62466	S	28	65816	M	29	35362	D	29	48559	S	29	35139	D	29	51630	F	29	83320	S	29	83439
M	30	83550				S	30	86052	D	30	35377	D	30	83536	S	29	17797	D	30	44347	F	30	52581	M	30	51356	M	30	58036	S	30	85128	M	30	89327
D	31	8568				S	31	35365										M	31	51650	S	31	60045										D	31	35377

Wann habe ich Geburtstag? Jeder versuche sein ***Glück*** mit der an seinem ***Geburtstage*** verzeichneten Nummer. In diesem Kalender ist an ***jedem Tage*** des Jahres eine Nummer verzeichnet, welche bei ***umgehender*** Bestellung von uns bezogen werden kann, so dass Jedem die Wahl seiner Nummer freisteht. Sollte die Nummer inzwischen vergriffen sein, so senden Ihnen eine ähnliche.

Читаво подузеће стоји под надзором државним.
Улог за **оригиналне срећке** I. класе по плану износи:

за **осмину** ($\frac{1}{8}$) ф. **—.75 или круна 1·50** — за **четвртину** ($\frac{1}{4}$) ф. **1.50 или круна 3.—**
„ **половину** ($\frac{1}{2}$) ф. **3.—** „ „ **6·—** — „ **читаву** ($\frac{1}{1}$) ф **6 —** „ „ **12.—**

које ће се сваком уз поузеће (Nachnahme) или претходну пошиљку своте послати. Званични планови бадава Поруке за оригиналне срећке молимо да до

22. маја о. г.

непосредно на нас пошаљете.

ФИЛИЈАЛЕ:
Museumring 11.
Elisabethring 54.

A. TÖRÖK & Co.
BANKHAUS
BUDAPEST, V., Waitzuerring 4|a.

Ми смо многе и врло велике добитке исплатили нашим поштованим муштеријама и то за кратко време преко пет милиона круна.

Порука, која се има одсећи. **Herren A. TÖRÖK & Co. Hauptcollecteure, Budapest.**

Молим за пошиљку ..... **оригиналне срећке I. класе кр. уг. повл. класне лутрије** са званичним планом извлачења.

Свота од ..... Кр. { **има се уз поузеће подићи** / **следи са поштанском упутницом.** } Што се не жели, молимо да се превуче.

Тачна адреса. .....

124 8-8

ШМРКОВИ КАНТАРЕВИ

свију врста за кућевне и јавне сврхе, пољоделство, грађевине и индустрију.
Цеви, сисаљке, пипе и т д. и т. д.

Командитно друштво за шмркове и фабрикацију машина
W. GARVENS, WIEN, { **I. Schwarzenbergstrasse 6.** / **I. Wallfischgasse 14.**

најновије, поправљене конструкције.
Децималних и са покретљивим тежама
од дрвета и гвожђа, за трговинске, прометне, творничке, пољоделске и друге обртничке сврхе

Могу се добити такође: у техничким и радњама са машинама, код оних, који праве бунаре и т. д.
Каталози бадава и без наплате поштарине. 119 7-26

Власник и издавалац: Дружина Бранка. Одговорни уредник Јанко Перић. Штампарија Браће М. Поповића у Новом Саду.